

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อ การลดปัญหาสถานะโลกร้อนของแกนนำชุมชน จังหวัดชัยภูมิ

A Model on Participation in Community Forest Conservation Enhancing The Decrease of The Global Warming Problems of The Community Hardcores in Chaiyaphum Province

สมพงษ์ แสนชัย,¹ จันทรจิรา ตรีเพชร,² กุลวดี คตชนะเลขา,³

นาริรัตน์ ศรีอุทัย⁴ และ อุมาวดี เดชธำรง⁵

Sompong Senchai,¹ Janjira Treephet,² Kulvadee Kochanaleka,³
Narerut Sriuthai⁴ and Umavadee Dechdumrong⁵

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นการมีส่วนร่วมและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสถานะโลกร้อนของแกนนำชุมชน จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างเป็นแกนนำชุมชน จำนวน 335 คน จากอำเภอบ้านเขว้า อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอภักดีชุมพล และอำเภอเมืองชัยภูมิ โดยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครชีและมอร์แกนและสุ่มแบบเจาะจงและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การอนุรักษ์ป่าชุมชนเขาสามพันตา ตำบลชีบน อำเภอบ้านเขว้า จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อ

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

^{2,3} อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

^{4,5} อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

¹ Lecturer, Department of Education and Faculty of Arts and Science, Chaiyaphum Rajabhat University

^{2,3} Lecturers, Department of Sciences Chaiyaphum Rajabhat University

^{4,5} Lecturers, Department of Business Administration Chaiyaphum Rajabhat University

การลดปัญหาสภาวะโลกร้อนได้แก่ การประชุมวางแผนการแก้ไขปัญหา การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ดำเนินคดีตามกฎหมายแก่ผู้บุกรุกป่าอย่างจริงจัง การตรวจสอบแนวเขตป่า ใช้มาตรการเด็ดขาดในการป้องกันบุกรุกพื้นที่ป่าอย่างรีบด่วนจริงจัง ติดตามและประเมินผลอย่างจริงจัง และจัดตั้งหน่วยอนุรักษ์ป่าชุมชนในพื้นที่

คำสำคัญ: รูปแบบ การมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ป่าชุมชน ปัญหาสภาวะโลกร้อน
แกนนำชุมชน

Abstract

A model on participation in community forest conservation enhancing the decrease of the global warming problems of the community hardcores in Chaiyaphum province had the objectives to study the opinion, to study the participation and to develop the model on participation in community forest conservation enhancing the decrease of the global warming problems of the community hardcores in Chaiyaphum province: The sample were 335 community hardcores from Ban Khowao, Nong Bue Rawe, Phukdi Chumpol and Muaeng Chaiyaphum districts, derived through Krejcie & Morgan's Sample-size Table and the purposive sampling; and 20 informants, involving in Khao Saqmphan Ta Community Forest, Cheebon Sub-district, Bann Khoa District. The instrument used in collecting the data was the questionnaire about the opinion, the participation in community forest conservation; and the focus group discussion of the informants. The statistical used for analyzing the data were percentage, mean (X) and standard deviation (S.D.). The research findings; The model on the participation in community forest conversation enhancing the decrease of the global warming problems such as meeting for planning on solving the problems, conducting training to transfer knowledge for the villagers,

local leaders and community forest conservation authorities for continuously, using strict legal enforcement for the forest invaders; urgently investigating the forest boundary; using strict in preventing forest invasion urgently and seriously; and seriously following up and evaluating, forming up local community forest conservation units.

Keywords: Model, Participation, Community Forest Conservation, Gobar Warming Problems, Community Hardcores

บทนำ

ป่าไม้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามหาศาล เป็นแหล่งรวบรวมพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตที่สำคัญที่สุดเป็นแหล่งปัจจัยในการดำรงชีวิตของมวลมนุษย์ซึ่งได้ประโยชน์นานัปการ มีบทบาทสำคัญต่อระบบนิเวศของโลก ช่วยรักษาระดับอุณหภูมิของโลกและปริมาณน้ำฝนทั่วโลกมีป่าไม้ชนิดต่างๆ ครอบคลุมพื้นที่ราวร้อยละ 30 ของพื้นดินทั้งหมด ดังนั้นป่าไม้จึงเป็นแหล่งรวมมวลชีวภาพไว้มากมายหลากหลาย และเป็นแหล่งที่ผลิตพืชพันธุ์และพันธุ์สัตว์ชนิดต่างๆ มากมายและมีความหลากหลายสูงสุด (กรมป่าไม้, 2553)

วิกฤตการณ์ป่าไม้ในประเทศไทย เกิดจากการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าโดยนายทุน การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อเข้าครอบครองที่ดิน การเพิ่มประชากร การส่งเสริมการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจเพื่อการส่งออก เช่น ปลูกมันสำปะหลัง เป็นต้น โดยไม่ส่งเสริมการใช้ที่ดินอย่างเต็มประสิทธิภาพ กำหนดแนวเขตพื้นที่ป่ากระทำให้ไม่ชัดเจนหรือไม่กำหนดแนวเขตในหลายๆ พื้นที่ การจัดสร้างสาธารณูปโภคของรัฐ เช่น การสร้างเขื่อนสร้างอ่างเก็บน้ำหรือการสร้างเส้นทางคมนาคม เป็นต้น ปัญหาการเกิดไฟไหม้ป่าจากการเผาป่า การขาดความตระหนักและความร่วมมือของประชาชนต่อการอนุรักษ์ซึ่งจะอ้างว่าเป็นภาระของทางราชการ การนิยมเครื่องเรือนที่ผลิตจากไม้สัก ไม้มะค่า ไม้ชิงชัน ผู้ผลิตต้องเร่งแสวงหาไม้เพื่อตอบสนองความต้องการ ปัญหาการทำลายป่าจึงยังเกิดขึ้นต่อไปและยิ่งนับวันจะเพิ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นการอนุรักษ์ป่าไม้ การหาแนวทางในการป้องกัน ตลอดจนทั้งการหาแนวทางในการรักษาป่าให้ยั่งยืนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อมนุษย์

ในปัจจุบันประเทศไทยสูญเสียป่าไม้เป็นจำนวนมากในช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมา ได้สูญเสียพื้นที่ป่าไปแล้วประมาณ 67 ล้านไร่ หรือเฉลี่ยประมาณ 1.6 ล้านไร่ต่อปี โดยมีสาเหตุหลัก คือ การกำหนดแนวเขตพื้นที่ป่าไม่ชัดเจน ไฟป่า การสร้างเขื่อน การเพิ่มประชากร ความต้องการพื้นที่ในการทำกินมากขึ้น มีการบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้น เกิดภาวะการขาดแคลนไม้ใช้สอยในประเทศ ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน อุทกภัย ความแห้งแล้ง เป็นต้น ซึ่งทุกหน่วยงานของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และประชาชนทั่วไป จะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชุมชน ตลอดจนการร่วมกันปลูกต้นไม้ในสถานที่ต่างๆ เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่า เช่น พื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรม บริเวณที่ว่างเปล่า หัวไร่ปลายนา หรือในพื้นที่ที่เอกสารสิทธิในรูปแบบ ผสมผสาน เป็นต้น (กรมป่าไม้, 2537)

การลดลงอย่างรวดเร็วของพื้นที่ป่าไม้ แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของการดำเนินงานภาครัฐ ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงในหลายพื้นที่ ซึ่งเป็นปัญหาค้นวิกฤตที่จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาแก้ไขอย่างเร่งด่วนและอย่างเหมาะสม (เสนห์ จามริก, 2536 : 35) ในขณะที่พื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่ของประเทศถูกทำลายลง แต่ก็มีพื้นที่บางส่วนที่ได้รับการดูแลจัดการและอนุรักษ์จากราชการโดยใช้แนวความคิด “ป่าชุมชน” ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบดั้งเดิม ที่มีอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศซึ่งได้รับความสนใจและเป็นการกระตุ้นให้ราษฎรในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรด้วยตนเอง เป็นรูปแบบการจัดการป่าที่นำหลักการสนองความต้องการ การได้รับผลประโยชน์ร่วมกันและการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยืนยาวตามความต้องการของชุมชน (กรมป่าไม้, 2537: 98) แนวทางการดำเนินงานป่าชุมชนมีมาช้านาน มีวิธีการที่แตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ สภาพเศรษฐกิจสังคม ทำให้เกิดความรักและหวงแหนผืนป่าเสมือนประชาชนเป็นเจ้าของ ดังนั้นแนวคิดป่าชุมชนจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้ป่าไม้ของประเทศไม่ถูกทำลาย เกิดการอนุรักษ์ป่าแบบยั่งยืนและจะส่งผลสืบเนื่องในการอนุรักษ์ป่าประเภทอื่นต่อไป (โกลม แพรกทอง, 2535 : 57)

พรพันธ์ บุณยรัตพันธุ์ (2553) ให้แนวทางในการสร้างความตระหนักในสังคม ควรมีการทำงานที่เชื่อมโยงกันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ

ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม โดยต้องดำเนินยุทธศาสตร์ด้านการลดโลกร้อนอย่างจริงจัง ควบคู่ไปกับระดับท้องถิ่นที่ต้องสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดในชุมชน เพื่อเป็นปราการหนึ่งในการพิทักษ์สุขภาพจากภาวะโลกร้อน

ในเวทีระดับโลกได้ให้ความสำคัญกับการลดการทำลายป่าเพราะป่ามีกลไกการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือก๊าซที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะโลกร้อนจากผลการทำลายป่าในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศไทย การดำเนินการป้องกันอยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งในด้านเทคนิค วิชาการ นโยบายการดำเนินงาน มีการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างสร้างความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่อาศัยอยู่รอบแนวเขตป่าเพื่อรองรับมาตรการดังกล่าว (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, มปป.)

บุญชอบ สุทมนัสวงศ์ (2556) ให้แนวคิดว่าการรักษาผืนป่าที่ดีที่สุดคือการให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการและการจัดป่า ปัจจุบันโครงการป่าชุมชนได้จัดตั้งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยการขึ้นทะเบียนกับกรมป่าไม้ แม้รัฐจะมีนโยบายปิดป่าแต่ป่ายังถูกทำลายอย่างต่อเนื่องขาดการดูแลอย่างทั่วถึง แนวคิดเรื่องป่าชุมชนเป็นแนวคิดที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าตนเอง เกิดความรักความหวงแหน สร้างความสุข และได้ประโยชน์จากการเก็บผลผลิตในป่าชุมชน ป่าที่อุดมสมบูรณ์ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นอยู่กันอย่างเกื้อกูล การจัดการป่าบางพื้นที่มีการตั้งคณะกรรมการป่าชุมชน จัดชุดลาดตระเวน ตั้งกฎระเบียบการใช้อย่างชัดเจน มีประเพณีสืบทอดกันมา ประเพณีบวชป่าและประเพณีพึ่งธรรมชาติป่าชุมชนทุกปี เป็นต้น จังหวัดชัยภูมิมีโครงการป่าชุมชนในหลายพื้นที่ที่มีการจัดทำโครงการป่าชุมชนเป็นแม่แบบ โดยมีคณะกรรมการในรูปแบบนำอนุรักษ์ป่าชุมชน แต่ปัญหาการอนุรักษ์ป่าชุมชนยังเป็นปัญหาที่สำคัญและต้องได้รับการแก้ไขอย่างรีบด่วน เพราะการขาดความรู้ ขาดความสนใจหรือการตั้งใจ ขาดความเอาใจใส่อย่างแท้จริงของประชาชน แกนนำชุมชน องค์กรชุมชน หรือหน่วยงานของรัฐ (สำนักงานป่าชุมชนจังหวัดชัยภูมิ, 2552) ดังนั้น แนวทางในการอนุรักษ์ป่าชุมชนโดยแกนนำชุมชน จึงเป็นแนวทางที่สำคัญแนวทางหนึ่งที่จะส่งผลให้มีการอนุรักษ์ป่าที่ดีซึ่งจะส่งผลต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนต่อไป

จากปัญหาดังกล่าว การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน จังหวัดชัยภูมิ จะทำให้ทราบ

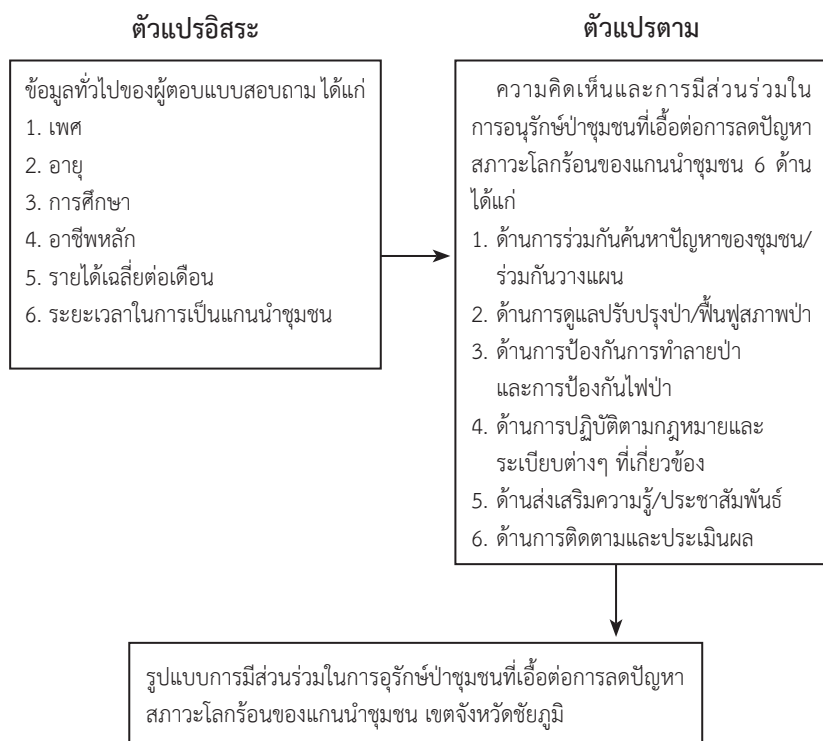
ความคิดเห็น การมีส่วนร่วมและเพื่อใช้เป็นแนวทางสร้างรูปแบบที่ดีในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน ซึ่งสามารถนำแนวทางไปใช้ในหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในระดับชุมชน ตำบล อำเภอหรือระดับประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย รูปแบบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ โดยศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการแก้ไขเพื่อสร้างรูปแบบที่เหมาะสม ในเขตจังหวัดชัยภูมิ มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Technique) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Technique) โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แกนนำชุมชนที่มีหน้าที่อนุรักษ์ป่าชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 258 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 2,575 คน (สำนักงานป่าชุมชน จังหวัดชัยภูมิ, 2552) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน 335 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกโครงการป่าชุมชน เขตอำเภอบ้านเขว้า อำเภอนองบัวระเหว อำเภอกักศิชุมพล และอำเภอเมืองชัยภูมิ

และกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน หรือแกนนำชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานป่าชุมชน จังหวัดชัยภูมิ รวมเป็น 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 อย่าง ได้แก่

2.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณคือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาในการเป็นแกนนำชุมชน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมกันค้นหาปัญหาของชุมชน/ร่วมกันวางแผน ด้านการดูแลปรับปรุงป่า / ฟื้นฟูสภาพป่า ด้านการป้องกันการทำลายป่าและการป้องกันไฟป่า ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้านส่งเสริมความรู้ / ประชาสัมพันธ์ และด้านการติดตามและประเมินผล

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน เขตจังหวัดชัยภูมิ

2.2 เครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสนทนากลุ่มเพื่อระดมสมอง (Focus Group Discussion) จากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการป่าชุมชน จำนวน 20 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่วิจัย คือ แกนนำชุมชนที่มีหน้าที่อนุรักษ์ป่าชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ

3.2 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยวิธีการทางสถิติ ด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

3.3 การสนทนากลุ่มเพื่อระดมสมอง (Focus Group Discussion) จากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน เพื่อสังเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยใช้ประกอบกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวมและรายด้าน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของแกนนำชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน เขตจังหวัดชัยภูมิ

4.2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ

4.3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน เขตจังหวัดชัยภูมิ และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อทราบปัญหาข้อเสนอแนะ เพื่อสร้างรูปแบบ ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน เขตจังหวัดชัยภูมิ

4.4 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหา นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และข้อสรุปจากการสนทนากลุ่มเพื่อระดมสมอง (Focus Group Discussion) มาจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของแกนนำชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน เขตจังหวัดชัยภูมิ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของแกนนำ
ชุมชนในการอนุรักษ์ ป่าชุมชนที่เื้อื่อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน
เขตจังหวัดชัยภูมิ

ความคิดเห็นของแกนนำชุมชน ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ป่าไม้สีเขียวสามารถดูดซับก๊าซที่ทำให้เกิด โลกร้อนเพื่อการสังเคราะห์แสงได้	3.94	.88	มาก
2. การอนุรักษ์ป่าชุมชน เป็นการป้องกันไม่ให้ อุณหภูมิของโลกร้อนขึ้น	3.76	.89	มาก
3. ป่าชุมชนเป็นแหล่งผลิตอาหารของสิ่งมีชีวิต ทุกชนิดและของระบบนิเวศ	3.84	.91	มาก
4. การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิด ความแห้งแล้ง	4.01	.82	มาก
5. การเผาป่าทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี โดยเฉพาะทำให้เพิ่มปริมาณก๊าซที่ก่อให้เกิด ภาวะโลกร้อน	4.06	.82	มาก
6. การให้ความรู้ในการดูแลรักษาป่าแก่ประชาชน จะลดปัญหาการทำลายป่าชุมชนได้ดี	4.27	.71	มาก
7. การอนุรักษ์ป่าชุมชน เป็นหน้าที่ของคนในชุมชน	3.95	.95	มาก
8. คุณภาพของดินในพื้นที่ป่าชุมชน ต้องได้รับ การปรับปรุง ดูแล รักษา	3.69	.87	มาก
9. การมีแกนนำชุมชนหรือคณะกรรมการป่าชุมชน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะเกิดการอนุรักษ์ป่าของคน ในชุมชน	3.92	.81	มาก
10. การประกาศเขตป่าชุมชนเป็นเรื่องที่ดีต่อชุมชน ไม่ให้บุกรุกทำลายป่า	4.07	.76	มาก
11. การใช้ข้อบังคับทางกฎหมายเป็นสิ่งที่ดีไม่ให้คนใน และนอกชุมชนมาตัดไม้ทำลายป่า	4.29	.74	มาก
12. ป่าไม้ทำให้อากาศชุ่มชื้น ทำให้ฝนตกต้อง ตามฤดูกาล	4.22	.80	มาก
13. สภาวะโลกร้อน คือสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง ที่ทำให้อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกสูงขึ้น	3.93	.77	มาก
14. ก๊าซที่เป็นสาเหตุหลักให้เกิดภาวะโลกร้อนคือ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์	3.81	.93	มาก
15. การตัดไม้ทำลายป่าเป็นเหตุสำคัญทำให้เกิดภาวะ โลกร้อน	4.02	.77	มาก

ความคิดเห็นของแกนนำชุมชน ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
16. สภาวะโลกร้อน ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ	3.87	.90	มาก
17. สภาวะโลกร้อนส่งผลเสียกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน	3.91	.72	มาก
18. ท่านควรแนะนำ ชักจูงใจให้คนในชุมชนอนุรักษ์ป่าไม้เพื่อลดปัญหาโลกร้อน	4.22	.80	มาก
19. ท่านจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการอนุรักษ์ป่าชุมชนแก่คนในชุมชน	3.95	.75	มาก
20. การเกิดน้ำท่วมและเกิดพายุต่างๆ เป็นผลมาจากการเกิดภาวะโลกร้อน	3.99	.87	มาก
รวมเฉลี่ย	3.99	.37	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของแกนนำชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.99$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้ข้อบังคับทางกฎหมายเป็นสิ่งที่ทำให้คนในและนอกชุมชนมาตัดไม้ทำลายป่า ($\bar{X}=4.29$) รองลงมาได้แก่ การให้ความรู้ในการดูแลรักษาป่าแก่ประชาชนจะลดปัญหาการทำลายป่าชุมชนได้ดี ($\bar{X}=4.27$) ป่าไม้ทำให้อากาศชุ่มชื้น ทำให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล และควรแนะนำ ชักจูงใจให้คนในชุมชนอนุรักษ์ป่าไม้เพื่อลดปัญหาโลกร้อน ($\bar{X}=4.22$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คุณภาพของดินในพื้นที่ป่าชุมชน ต้องได้รับการปรับปรุง ดูแล รักษา ($\bar{X}=3.69$)

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เื้อื่อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชนจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการร่วมกันค้นหาปัญหาของชุมชน/ร่วมกันวางแผน	3.61	.60	มาก
ด้านการดูแลปรับปรุงป่า/ฟื้นฟูสภาพป่า	3.59	.58	มาก
ด้านการป้องกันการทำลายป่าและการป้องกันไฟป่า	3.61	.63	มาก
ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.50	.69	มาก
ด้านส่งเสริมความรู้/ประชาสัมพันธ์	3.44	.72	ปานกลาง
ด้านการติดตามและประเมินผล	3.47	.74	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.54	.53	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เื้อื่อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมกันค้นหาปัญหาของชุมชน/ร่วมกันวางแผนและด้านการป้องกันการทำลายป่าและการป้องกันไฟป่า ($\bar{X}=3.61$) รองลงมาได้แก่ ด้านการดูแลปรับปรุงป่า/ฟื้นฟูสภาพป่า ($\bar{X}=3.59$) และด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=3.50$) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านส่งเสริมความรู้/ประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}=3.44$)

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการสร้างรูปแบบในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เื้อื่อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน เขตจังหวัดชัยภูมิ ได้ข้อสรุป ดังนี้

1. ด้านการร่วมกันค้นหาปัญหาของชุมชน/ร่วมกันวางแผน ควรจัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและจังหวัด เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาการดำเนินงานป่าชุมชน ควรวางแผนในการจัดทำงบประมาณในการจัดการเรื่องแนวเขต ส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าชุมชน และควรให้ทุกคน ทุกภาคส่วนงาน ตลอดจนเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมวางแผนในการจัดการป่าชุมชนอย่างจริงจัง

2. ด้านการดูแลปรับปรุงป่า/ฟื้นฟูสภาพป่า หน่วยงานรัฐควรรับผิดชอบการตรวจสอบแนวเขตอย่างรอบคอบ ควรจัดทำแนวเขตป่าให้ชัดเจน ใช้วัสดุที่แข็งแรงไม่รื้อถอนได้ง่าย เช่น เสาคอนกรีต การปลูกต้นไม้โตเร็วเป็นแนวเขต การสร้างถนนหรือชุดล็อกคลองน้ำรอบแนวเขตป่าเพื่อสะดวกต่อการดูแล และควรมีการปลูกป่าอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยประชาชน อบต. วัด โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

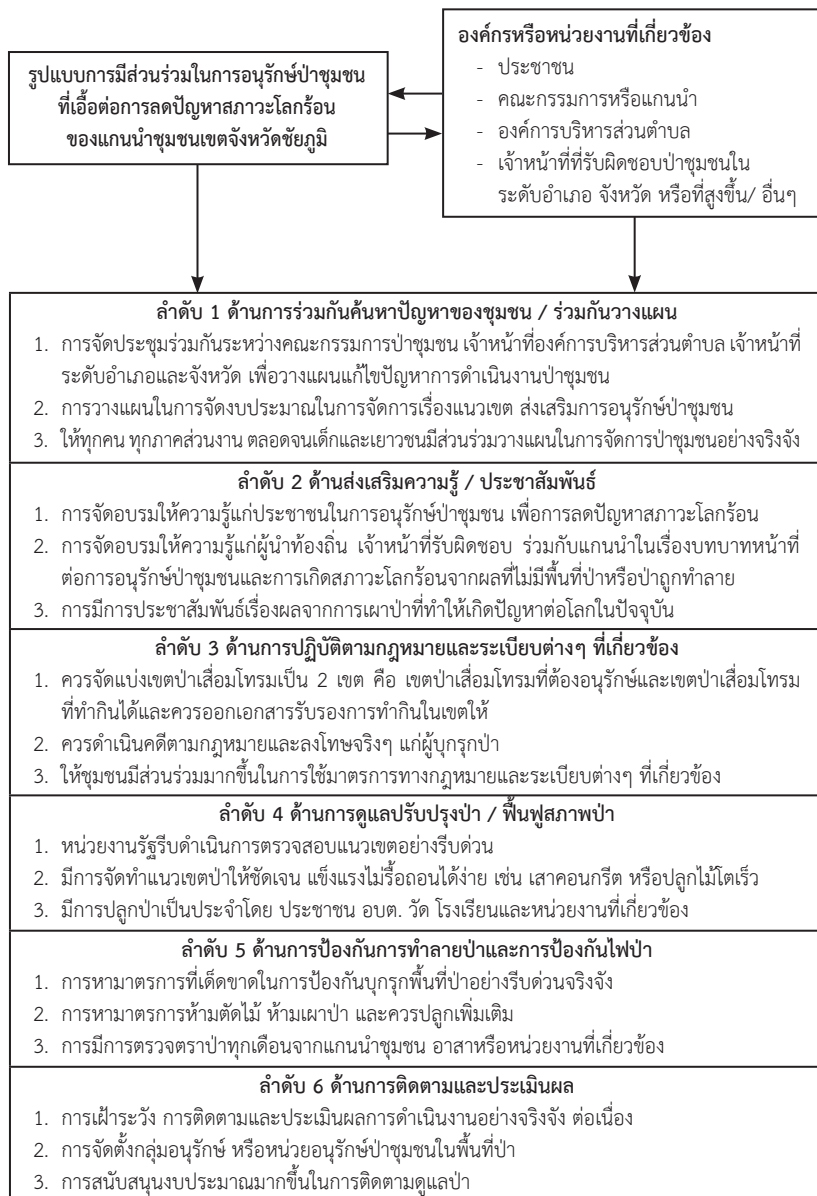
3. ด้านการป้องกันการทำลายป่าและการป้องกันไฟป่า ควรมีมาตรการที่เด็ดขาดในการบุกรุกพื้นที่ป่าอย่างรอบคอบ ควรหามาตรการห้ามตัดไม้ ห้ามเผาป่า และการปลูกเพิ่มเติมและควรมีการตรวจตราป่าทุกเดือนโดยแกนนำ อาสา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดแบ่งเขตป่าเสื่อมโทรมเป็น 2 เขต คือ เขตป่าเสื่อมโทรมที่ต้องอนุรักษ์และเขตป่าเสื่อมโทรมที่ทำกินได้โดยออกเอกสารรับรองการทำกินในเขต ควรดำเนินคดีตามกฎหมายและลงโทษจริงๆ แก่ผู้บุกรุกป่า และควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในการใช้มาตรการทางกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. ด้านส่งเสริมความรู้/ประชาสัมพันธ์ ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนเพื่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รับผิดชอบร่วมกับแกนนำในเรื่องบทบาทหน้าที่ต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชนและการเกิดสภาวะโลกร้อนจากผลที่ไม่มีพื้นที่ป่าหรือป่าถูกทำลายและควรมีการประชาสัมพันธ์ผลจากการเผาป่าที่ทำให้เกิดปัญหาต่อโลกในปัจจุบัน

6. ด้านการติดตามและประเมินผล ควรเฝ้าระวัง มีการติดตามและประเมินผลการทำงานอย่างจริงจังต่อเนื่อง ควรจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์หรือหน่วยอนุรักษ์ป่าชุมชนในพื้นที่ป่าและควรเพิ่มงบประมาณเพื่อสนับสนุนการติดตามดูแลป่า การดำเนินงานการติดตามเฝ้าระวังตลอดจนการประเมินผลการทำงาน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ข้อเสนอจากการสนทนากลุ่มเพื่อระดมสมอง และนำมาจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง สร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชนจังหวัดชัยภูมิ ได้ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อนของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ

สรุปผลและอภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของแกนนำชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้ข้อบังคับทางกฎหมายเป็นสิ่งที่ไม่ให้คนในและนอกชุมชนมาตัดไม้ทำลายป่า ($\bar{X}=4.29$) รองลงมาได้แก่ การให้ความรู้ในการดูแลรักษาป่าแก่ประชาชนจะลดปัญหาการทำลายป่าชุมชนได้ดี ($\bar{X}=4.27$) ป่าไม้ทำให้อากาศชุ่มชื้น ทำให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล และควรแนะนำ ชักจูงใจให้คนในชุมชนอนุรักษ์ป่าไม้เพื่อลดปัญหาโลกร้อน ($\bar{X}=4.22$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คุณภาพของดินในพื้นที่ป่าชุมชน ต้องได้รับการปรับปรุง ดูแล รักษา ($\bar{X}=3.69$) ทั้งนี้ เพราะแกนนำชุมชนส่วนใหญ่จะมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชนและได้รับการอบรมเป็นประจำจึงมีความคิดเห็นถูกต้องในการปลูกป่าเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน แต่การดำเนินงานอนุรักษ์ป่าชุมชนประชาชนต้องให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมจากปัญหาและข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์ ปัญหาหลัก คือ การบุกรุกทำลายป่าของนายทุน พื้นที่ป่าลดลง ประชาชนขาดความรู้/ความเข้าใจในการอนุรักษ์ ไม่มีแนวกำหนดเขตป่าชัดเจนและไม่ชัดเจนในการดำเนินงานของคณะกรรมการ อาสาพัฒนาป่าหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การแก้ไขปัญหาคือต้องแก้แบบบูรณาการ ได้แก่ การกำหนดเขตแนวป่าให้ชัดเจนและการใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างจริงจัง การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน อาสาพัฒนาป่าและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การใช้ข้อบังคับทางกฎหมาย การดำเนินงานอนุรักษ์ป่าชุมชนและการขอคืนพื้นที่ป่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ศิริลาภ (2546) ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนกรณีศึกษาป่าชุมชนดงผักข่าอำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน มีข้อจำกัดในการให้การสนับสนุนหรือดูแล เช่น ขาดกำลังเจ้าหน้าที่ งบประมาณไม่เพียงพอ และยังมีผู้ต้องการประโยชน์จากป่าและที่ดินรอบข้างอยู่ ประชาชนไม่กล้าในการตัดสินใจที่จะดำเนินการอย่างเต็มที่ เนื่องจากว่าขาดประสบการณ์และยังไม่มีมุมมองพอที่จะจัดการป่า งานวิจัยของสุขสวัสดิ์ มณีโชติ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนา ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนขอประชาชนตำบลไทรทอง อำเภอยะบوري จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนขาดความเข้าใจ

ในการจัดการป่า ขาดการร่วมประชุมกับหน่วยงานรัฐขาดการร่วมกันคิดและตัดสินใจ และกำหนดกิจกรรมร่วมกัน

2. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน ของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$) ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมกันค้นหาปัญหาของชุมชน/ร่วมกันวางแผนและด้านการ ป้องกันการทำลายป่าและการป้องกันไฟป่า ($\bar{X}=3.61$) รองลงมาได้แก่ ด้านการดูแล ปรับปรุงป่า/ฟื้นฟูสภาพป่า ($\bar{X}=3.59$) และด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=3.50$) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านส่งเสริมความรู้/ ประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}=3.44$) ทั้งนี้เพราะแกนนำชุมชนเข้าใจบทบาทหน้าที่ดี การอบรม การปฏิบัติงานที่ผ่านมาไม่ต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประวัติ สมเป็น และคณะ (2550) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการและใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนและชุมชนที่อาศัยใกล้ป่าชุมชนริมแม่น้ำมูล อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ชุมชนและองค์กรท้องถิ่นสามารถจัดการทรัพยากรท้องถิ่นได้ เห็นด้วยกับการทำนุ บำรุง ฟื้นฟู และจัดกฎระเบียบในการจัดการป่า พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมใช้เป็นที่สาธารณะ และควรมีส่วนร่วมในการจัดการ วางแผนตัดสินใจร่วมกัน ใช้ประโยชน์ ภูมิปัญญาและรักษา และติดตามผล ไม่เห็นด้วยกับที่จะให้เอกสารสิทธิ์แก่ผู้ปลูกป่า

3. รูปแบบในการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่เอื้อต่อการลดปัญหาสภาวะโลกร้อน ของแกนนำชุมชน เขตจังหวัดชัยภูมิ อภิปรายได้ว่า การอนุรักษ์ป่าชุมชนต้องได้รับความสนใจ ความร่วมมือจากประชาชน คณะกรรมการหรือแกนนำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทั้งในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด หรือ ระดับที่สูงขึ้น ความร่วมมือของภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนและต้องทำแบบบูรณาการ ในทุกๆ ด้าน ตามลำดับความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิสรา สิทธิเดช (2546) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษา ป่าภูกระแต อำเภอกะเปอร์สมุทรปราการ จังหวัดชัยภูมิ ที่พบว่า ประชาชนในพื้นที่ศึกษาต้องการมีส่วนร่วม ในขั้นตอนกำหนดการค้นหาปัญหา กำหนดนโยบาย การวางแผนแก้ปัญหา การปฏิบัติ ตลอดจนการติดตามประเมินผล เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เคยร่วมดำเนินการปลูก ปามาแล้วในระยะแรก จึงทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น การร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มและการได้ รับฝึกอบรม ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ และรับทราบวิธีการต่างๆ ที่ได้จัดโครงการ

ที่เกี่ยวข้องขึ้นได้มีโอกาสเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ ส่วนผู้ที่มิพบทาทในการให้ข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนอย่างมาก ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสื่อสาธารณะเป็นต้น และการที่ประชาชนนั้นมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องป่าชุมชนก็มีส่วนทำให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนเพิ่มขึ้นด้วย ปัญหาการลักลอบตัดไม้และเก็บหาของป่าจากหมู่บ้านอื่นควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน ควรมีข้อตกลงระหว่างหมู่บ้านทำความเข้าใจร่วมกันในการใช้ประโยชน์จากป่า การสร้างความเข้าใจ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น การร่วมกันปฏิบัติการขยายเครือข่ายการจัดการป่าชุมชน การให้ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็งจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมให้ความรู้แก่แกนนำชุมชนและประชาชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ควรสร้างความชัดเจนในการดำเนินงานอนุรักษ์ ทุกคนในชุมชนต้องมีส่วนร่วม ต้องกำหนดแนวปอย่างรับโดยใช้วัสดุแนวเขตป่าต้องมั่นคงหรือถาวร

2. เจ้าหน้าที่ป่าไม้ พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างจริงจังกับผู้บุกรุกป่า ทำลาย เผาป่า และลงโทษผู้ทำผิดจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนารูปแบบการจัดการอบรมเพื่อสร้างความรู้ แรงจูงใจ ให้ประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักเกิดการอนุรักษ์ป่าอย่างจริงจัง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กรมป่าไม้. (2537). *แนวทางปฏิบัติงานโครงการพัฒนาป่าชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้.
- Royal forest department. (1994). *Guidelines for Community Forest Development Project*. Bangkok: Promote reforestation Bureau.
- _____. (2553). *ทรัพยากรป่าไม้*. สืบค้นจาก <http://www.keereerat.ac.th/webQuest/webman/forest.htm>
- _____. (2010). *Forest resources*. Retrieved from <http://www.keereerat.ac.th/webQuest/webman/forest.htm>
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม. (2540). *การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ดอกเบ๊ย, Department of Environmental Quality Promotion. (1997). *The environmental Conservation*. (5th ed.). Bangkok: Dokbia Publisher.
- โกมล แพรทอง. (2535). *แนวความคิดป่าชุมชน คู่มือเจ้าหน้าที่ของรัฐโครงการพัฒนาป่าชุมชน เรื่อง ป่าชุมชนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กองจัดการที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ.
- Pragtong, Gomol. (1992). *The concept of community forest State officials Guide Community Forest Development Project The community forest in Thailand*. Bangkok: Division of Land Management National Forest.
- บุญชอบ สุทมนต์สงวณ. (2556). *เสียงจาก "ป่าชุมชน" หายุดทำลายป่าสมบูรณ์*. สืบค้นจาก <http://thaipost.net/sunday/061013/80304>
- Suttamanuswong, Boonchop. (2013). *The sound of the 'forest community' has completely destroyed the forests*. Retrieved from <http://thaipost.net/sunday/, 061013/80304>
- ประวิติ สมแป้น และคณะ. (2550). *การมีส่วนร่วมในการจัดการและใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนและชุมชนที่อาศัยใกล้ป่าชุมชนริมแม่น้ำมูล อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ*. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ .

- Sompen, Prawat et al. (2001). *Participation in the management and using sustainable natural resources of school and community living near the forest along the river. Kanthararom district, Si Sa Ket Province.* (Research). Surin Province: Surindra Rajabhat University.
- พรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์. (2553). ไทยปล่อย... “ก๊าซเรือนกระจก” อันดับ 31 ของโลก. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2553 จาก <http://www.oknation.net/blog/bigeye2009/2010/08/21/entry-2>:
- Boonyaratpun, Pornpun. (2010). *Thailand "release ..." greenhouse gas "ranked 31st in the world.* Retrieved from <http://www.oknation.net/blog/bigeye2009/2010/08/21/entry-2>:
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (ม.ป.ป.). *กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ค.ศ.1992*. สืบค้นจาก http://nru.ku.ac.th/KU_NRU_/?c=page&rpind42&pind=313&rind=42
- Kasetsart University. (n.d.). *United Nations Framework Convention on Climate Change 1992*. Retrieved from http://nru.ku.ac.th/KU_NRU_/?c=page&rpind42&pind=313&rind=42
- วินัย วีระพัฒนานนท์. (2546). *สิ่งแวดล้อมศึกษา (ฉบับปรับปรุง)*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์.
- Verawatnanon, Vinai. (2003). *Environmental educatio(revised)*. (3rd ed.). Bangkok: O.S. Printing House.
- สมพร ศิริลาภ. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนกรณีศึกษาป่าชุมชนดงผักข่า อำเภอมะนัง จังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตมหาบัณฑิต). สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- Sirirap, Somporn. (2003). *The public participation in the management of community forests, a case studies of Dongpaug-Kha forest Muang Distric Ubon Ratchathani Province*. Faculty of education Ubon Ratchathani. Ubon Ratchathani Province: Ratabhat University.

สำนักงานป่าชุมชนจังหวัดชัยภูมิ. (2552). *ข้อมูลป่าชุมชนเขตจังหวัดชัยภูมิ*. สำนักงานป่าชุมชนจังหวัดชัยภูมิ.

The Community Forest Office Chaiyaphum Province. (2009). *Datasheet community Forest in Chaiyaphum Province*. Chaiyaphum: The Community Forest Office Chaiyaphum Province.

สุขสวัสดิ์ มณีโชติ. (2549). *ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนของประชาชน ตำบลไทรทอง อำเภอยะบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

Maneechote Suksawat. (2006). *Strategy of community participation in community forest management of population Tambon Sai Thong, Chai Buri District, Surat Thani Province*. (Master 's thesis, Master of Art Program in Development Strategy), Suratthani Rajabhat University.

เสน่ห์ จามริก. (2536). *ป่าชุมชนในประเทศไทยและการพัฒนา เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

Jamaric, Sanae. (1993). *The community Forest in Thailand and development Vol. 1*. Bangkok: Local Community development institutions.

อิสรา ลิทธิเดช. (2546). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนกรณีศึกษาป่าภูกระแต อำเภอกะเปอร์บุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ปร.ด.). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

Sitthidej, Issara. (2003). *Study of community participation in community forest management : A case study Phukratae forest, Kasetsomboon District, Chaiyaphum Province*. Bangkok: (Bachelor 's thesis), King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang.